

Studii: Facultatea de Drept, Universitatea din București (2001), doctor în drept, Universitatea Titu Maiorescu din București (2023)

Specializări: Human Rights Education for Legal Professionals (HELP) Certificate Ethics for Judges, Prosecutors and Lawyers, Council of Europe (2021); Certificate of Completion of the training module Developing Competencies and Innovative Designs for International Virtual and Blended Modalities – Path for Higher Education Teachers, INVITE Erasmus+ Project (2024); Certificate of Attendance the hybrid transnational workshop Judicial dialogue and freedom of expression of lawyers, TRIAL 2 Project (2024); Certificate of Completion Course Key Essentials: The Wealth Economy, Sustainable Development and the Law, University of Cambridge (2025); Certificate of Completion Course Key Essentials: Trade Rules, Sustainable Development and the Law, University of Cambridge (2025)

Activitate: avocat în Baroul Brașov (din 2002); membru al Comisiei Centrale de Disciplină din cadrul U.N.B.R. (din 2019); lector formator la Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, Centrul teritorial Brașov, la disciplinele Organizarea și etica profesiei de avocat și Registrele și contabilitatea avocatului (din 2020); cadru didactic asociat la UMFST „George Emil Palade” Târgu Mureș, Departamentul de Economie și Drept (2020-2021) și la Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Drept (2023-2025); asistent universitar doctor la Universitatea Transilvania din Brașov, Facultatea de Drept (din 2025)

Publicații: Contractul de asigurare, Ed. C.H. Beck, București, 2018; Professional Liability Insurance – Malpractice Guarantee, în Analele Universității Titu Maiorescu, Seria Drept, 2018; The correlation between tort liability and contractual liability, în volumul Conferinței Internaționale de Drept, Studii Europene și Relații Internaționale, ed. a VII-a, 2019; Asigurările de răspundere civilă în profesiile juridice, în RRDA nr. 3/2019; Incursion on the concept of malpraxis, în Analele Universității Titu Maiorescu, Seria Drept, 2019; Guidelines on lawyer’s professional liability, în volumul Conferinței Internaționale de Drept, Studii Europene și Relații Internaționale, ed. a VIII-a, „Romanian Law, 30 years after the collapse of communism”, 2020; Typology of the legal assistance contract, în Analele Universității Titu Maiorescu, Seria Drept, 2020; The urgent need for the adoption of a European convention on the profession of lawyer, în Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Series VII: Social Sciences and Law, Vol. 14 (63), Special issue, 2021; În căutarea independenței ... (pierdute?), în revista Avocatul, 2024; Trends regarding advertising legal services, în Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Series VII: Social Sciences and Law, Vol. 17 (66), Special issue, 2024

Premii și distincții: Diplomă de apreciere și recunoștință pentru eforturile depuse pentru dezvoltarea formării inițiale și continue realizate în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, acordată de Uniunea Națională a Barourilor din România și Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (2024)

Elena-Cristina Savu

Răspunderea profesională a avocatului

Editura C.H. Beck
București 2025

Cuprins

Listă de abrevieri	XI
Cuvânt-înainte.....	XIII
Capitolul I. Premisele răspunderii profesionale a avocatului... 1	
Secțiunea 1. Considerații prealabile	1
Secțiunea a 2-a. Repere istorice asupra reglementării profesiei de avocat în România.....	3
Secțiunea a 3-a. Trăsăturile actuale ale profesiei de avocat	14
§1. Profesia de avocat – profesie legală	14
§2. Profesia de avocat – profesie reglementată în România	16
§3. Profesia de avocat – profesie liberală și liberă	16
§4. Profesia de avocat – profesie de interes public.....	18
Secțiunea a 4-a. Rolul și misiunea avocatului.....	21
Secțiunea a 5-a. Principiile exercitării profesiei de avocat	29
§1. Considerații generale.....	29
§2. Principiul legalității	34
§3. Principiul autonomiei și descentralizării	40
§4. Principiul independenței.....	42
§5. Principiul libertății profesiei și exercitării profesiei de avocat.....	50
§6. Principiul păstrării secretului profesional.....	58
§7. Principiul evitării conflictului de interese	76
§8. Principiul demnității profesiei de avocat.....	79
§9. Principiul profesionalismului și loialității față de client	81
§10. Principiul competenței profesionale	84

§11. Principiul respectării confracților și a tuturor persoanelor cu care avocatul intră în relații profesionale	85
Secțiunea a 6-a. Realități intrinseci și extrinseci care afectează rolul, misiunea și principiile avocatului	89
Secțiunea a 7-a. Concluzii sintetice	99
Capitolul II. Izvoarele răspunderii profesionale a avocatului.....	101
Secțiunea 1. Praxisul și malpraxisul avocatului	101
Secțiunea a 2-a. Obligațiile profesionale ale avocaților	108
§1. Sfera și clasificarea obligațiilor profesionale	108
§2. Structura particulară a obligației profesionale a avocatului	120
2.1. Subiectul obligației profesionale	121
2.2. Conținutul și obiectul obligației profesionale.....	131
2.3. Diligența unui bun profesionist.....	134
Secțiunea a 3-a. Contractul de asistență juridică.....	138
§1. Noțiuni și reglementare	138
§2. Încheierea, forma și proba contractului de asistență juridică	144
§3. Caractere juridice	148
§4. Natură juridică și tipicitate	163
Secțiunea a 4-a. Concluzii preliminare	167
Capitolul III. Răspunderea profesională a avocatului.....	172
Secțiunea 1. Aspecte generale privind formele răspunderii profesionale a avocatului	172
Secțiunea a 2-a. Răspunderea civilă a avocatului	176
§1. Scurte considerații privind răspunderea civilă	176
§2. Formele răspunderii civile. Distincția între forme.....	180
2.1. Natura juridică și fundamentul răspunderii civile a avocatului în cazul activității de asistență judiciară	193

2.2. Natura juridică și fundamentul răspunderii civile a avocatului în cazul activității de curatelă specială	199
2.3. Natura juridică și fundamentul răspunderii civile a avocatului în caz de substituție.....	201
2.4. Natura juridică și fundamentul răspunderii civile în ceea ce privește formele și modalitățile de exercitare a profesiei de avocat	204
Secțiunea a 3-a. Condițiile specifice ale răspunderii contractuale.....	207
§1. Neexecutarea unei obligații contractuale.....	208
§2. Prejudiciul	213
§3. Cauzalitatea	220
§4. Vinovăția	221
§5. Cauze de nerăspundere sau de limitare a răspunderii.....	225
Secțiunea a 4-a. Mijloace de garantare a reparării prejudiciului	227
§1. Patrimoniul de afectațiune.....	228
§2. Asigurarea de răspundere profesională	235
Secțiunea a 5-a. Răspunderea disciplinară	239
§1. Abaterea disciplinară.....	240
§2. Sancțiunile disciplinare	244
§3. Instanțele disciplinare.....	250
§4. Procedura disciplinară	253
Secțiunea a 6-a. Răspunderea penală	261
§1. Asistența și reprezentarea neloială	264
§2. Divulgarea de informații confidențiale.....	272
§3. Nedenunțarea.....	275
§4. Aspecte particulare ale răspunderii penale a avocatului	276
4.1. Competența urmăririi penale și a judecării faptelor comise de avocat.....	276
4.2. Relevanța din punct de vedere penal a protecției acordate prin lege avocatului.....	279
§5. Consecințele condamnării penale	285

Secțiunea a 7-a. Răspunderea judiciară.....	294
Secțiunea a 8-a. Aspecte de drept comparat.....	297
Capitolul IV. Concluzii.....	309
Bibliografie	325
Index alfabetic	331

Listă de abrevieri

ABA	- American Bar Association
alin.	- alineat
art.	- articol
AUB	- Analele Universității din București, Seria Drept
B.C.B.A.	- Asociația Barourilor din zona Mării Negre/Black Sea Countries Bar Association
B.Of.	- Buletinul Oficial
c.	- contra
C.A.A.	- Casa de Asigurări a Avocaților
C.civ.	- Codul civil (Legea nr. 287/2009)
C.civ. din 1864	- Codul civil din 1864 (în prezent abrogat)
C.fisc.	- Codul fiscal (Legea nr. 227/2015)
C.pen.	- Codul penal (Legea nr. 286/2009)
C.proc.civ.	- Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, republicată)
C.proc.civ. din 1865	- Codul de procedură civilă din 1865 (în prezent abrogat)
C.proc.fisc.	- Codul de procedură fiscală (Legea nr. 207/2015)
C.proc.pen.	- Codul de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
C.proc.pen. din 1968	- Codul de procedură penală din 1968 (în prezent abrogat)
CCBE	- Consiliul Barourilor din Uniunea Europeană
CEDO	- Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CJ	- revista Curierul Judiciar
CJUE	- Curtea de Justiție a Uniunii Europene

dreptului, cât și practicienilor acestuia, contribuțiile aduse prin opiniile exprimate având potențialul de a afecta atât legislația profesiei de avocat, cât și soluțiile jurisprudențiale în materie.

*Autoarea
1 octombrie 2025*

Capitolul I Premisele răspunderii profesionale a avocatului

Secțiunea 1. Considerații prealabile

În general, evoluția societății obligă la reconsiderări și reevaluări inclusiv pe planul răspunderii juridice, căci aceasta nu reprezintă decât consecința incompatibilității, la un moment dat, dintre conduita unui subiect de drept și dispoziția normei juridice. În cazul răspunderii juridice a avocatului, atitudinea acestuia în raport cu norma juridică încălcată reclamă, *a priori*, o analiză asupra „profilului” avocatului pentru a identifica originea sa, caracteristicile mediului profesional din care provine, cadrul general în care își desfășoară activitatea, rolul său predestinat și misiunea trasată, astfel cum acestea sunt consacrate *de lege lata* în legislația națională și în cea externă, rol și misiune ce sunt susținute prin principii directe caracteristice, care împreună conturează, în linii generale, limitele conduitei profesionale conforme.

În general, abaterile avocatului de la conduita profesională conformă se nasc atunci când avocatul eșuează sau nu își îndeplinește integral misiunea sau deviază din rolul cu care a fost investit în societate, creând astfel consecințe prejudiciabile pentru semenii săi. Principiile profesiei devin călăuze în realizarea misiunii sale astfel că, dacă acestea nu sunt respectate, eșecul devine iminent.

Îndatoririle profesionale multiple pe care le are avocatul sunt subsumate rolului și misiunii sale, de aceea importanța analizării acestora este apriorică inițierii cercetării oricărei forme particulare de răspundere juridică, atât pentru înțelegerea și aprofundarea acestora, cât și pentru completarea lacunelor din legislație, acolo unde este cazul. Principiile profesiei de avocat conturează profilul profesional caracteristic al avocatului, trasând bazele conduitei

profesionale conforme, astfel că aprofundarea acestora va releva dimensiunea fidelă a îndatoririlor pentru a căror nerespectare avocatul este chemat să răspundă.

Sublinierea rolului și misiunii avocatului este necesară în contextul actual față de faptul că avocatul național, dar și cel european se confruntă cu o criză de identitate profesională apărută într-un peisaj social înnegrit de scandaluri în justiție, de numeroase atacuri și abuzuri împotriva avocaților, adesea identificați de către organele represive ale statului, de media și chiar de populație cu înșși clienții acestora, de lipsa unor garanții suficiente pentru protecția avocaților împotriva acestor atacuri și abuzuri, conjugat cu lipsa de încredere a justițiabililor în justiție, survenită pe un fond de instabilitate legislativă și jurisprudențială. Aceste realități extrinseci se adaugă celor intrinseci profesiei și care împreună pot afecta rolul și misiunea avocatului și, automat, parcursul profesional conform al acestuia.

Pentru a reliefa rolul și misiunea avocatului au fost evidențiate și analizate prevederile legislative din dreptul pozitiv național și din cel aplicabil la nivelul Uniunii Europene, aspectele de drept comparat relevând caracteristici universale și cvasi atemporale. De asemenea, în problematica abordată au fost valorificate considerentele relevante ale mai multor jurisdicții, respectiv cele ale instanțelor naționale, Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE). Totodată, pentru o imagine exhaustivă a tematicii abordate, au fost utilizate resurse doctrinare, jurnalistice, sociale, statistice, pacte și documente internaționale, în special recomandări și rezoluții ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, cu impact direct asupra rolului și misiunii avocatului.

Secțiunea a 2-a. Repere istorice asupra reglementării profesiei de avocat în România

Profesia de avocat reprezintă un segment esențial al oricărui sistem juridic, ce evoluează și este influențată de parcursul fiecărei instituții a sistemului juridic, în consonanță cu regimul socio-politic dintr-un anumit teritoriu, de la un moment dat.

Originea avocaturii este plasată în Roma antică, când, în epoca lui Romulus, funcționau așa numiții „*patronus causarum*” cu misiunea de a asista, în formă gratuită, pe justițiabili, pentru ca în perioada procedurii formulare avocatura să înceapă a fi exercitată de adevărați jurisconșulți. În epoca lui Iustinian, avocatura era organizată în colegii și corporații cu caracter profesional, iar funcția avocațială era retribuită prin plata de onorarii.¹ Ulterior, organizarea avocaturii pe baze profesionale a reprezentat o caracteristică constantă în toate societățile moderne.

Denumirea de *advocat* a fost dată în secolul XII aceluia care apăra în justiție o altă persoană ce avea nevoie de asistența sa. Cuvântul își are originea în expresia latină „*ad-vocatus/adauxilium vocatus*” (acela ce este chemat să dea ajutor). Înainte de această denumire, vechii avocați s-au numit: *causidicus*, *assertor*, *clamator*, *legis doctor*, *legum magister*, *miles legalis*, apoi mai târziu la francezi: *parlier*, *emparlier*, *avant parlier*, *plaideur conteur*, *chevalier de lois*.²

Pe teritoriul României de azi, forme incipiente ale profesiei de avocat, desemnate sub diverse denumiri (*vătaf*, *vechil*, *advocat*, *procurator*, *conlocutor*, *prolocutor*, *procatar*, *assumtoare termini*, *responsabilis*, *audiatori*),³ au existat cu mult înainte de reglementarea efectivă a avocaturii.

¹ C. Murzea, E. Poenaru, *Reprezentarea în dreptul privat*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 114.

² G. Mil Demetrescu, *Istoria Baroului Dolj de la 1864-1928*, ed. a 2-a, Ed. Aius Printed, Craiova, 2015, p. 13.

³ D. Țop, *Avocatura în România. Trecut și prezent*, Ed. Macarie, Târgoviște, p. 11-17.

Atât Pravilniceasca condică (1780), cât și Legiuirea Caragea (1818) cuprindeau referiri la apărarea prin *vechil* cu înțelesul de *advocat*, acesta fiind „*cel ce s-a înfățișat la judecată pentru cel ce l-a făcut vechil*”.¹ Potrivit acestor reglementări, era necesar ca vechilul să aibă *adeverință în scris și cu martori*, reprezentând practic prima consacrare a contractului de asistență juridică, care a luat naștere din cauza numeroaselor obstrucții pe care părțile ce erau reprezentate prin *vechil* le făceau cu ocazia executării hotărârilor, motivând că nu au dorit să fie reprezentate în caz că hotărârea nu le era favorabilă.² Vechilul avea atribuții și în materia succesiunilor, căci atunci când defunctul nu avea testament, vechilul era *orînduit* să facă un inventar cu bunurile acestuia, mobile sau imobile.³

Un început de organizare a profesiei de avocat o întâlnim în cuprinsul Regulamentelor Organice (1831-1832), care prevedeau că vor fi primiți ca avocați „*cei ce au oarecare știință de pravilă și care*

¹ Pravilniceasca condică 1780, ediție critică, Ed. Academiei Republicii Populare Romîne, 1957, VI, 1, 2, p. 62. „*1. Cînd judecătoria va judeca pe cei ce se pricinuesc, dintre cari de să va întâmpla unul să se judece prin vechil, să nu osîndească pe vechilul ce s-au înfățișat la judecată, ci pe însuși acela cu pricina ce l-au făcut vechil. De vreme că prin vechil să osîndește acel obraz ce l-au făcut vechil, ca cum s-ar fi înfățișat la judecată însuși acela, pentru aceia trebuie vechilul să aibă adeverință în scris și cu marturi, că iaste desăvîrșit epitrop și vechil celui ce să judecă; și judecătorii să nu să mulțumească numai pe acea adeverință (fiîndcă poate să se întîmple vicleșug), ci să ceară și doi marturi ce s-au aflat de față, cînd l-au făcut vechil, și să se scrie anume și marturii în cartea de judecată; și mai întîi să se întrebe vechilul de către judecători, de s-au făcut vechil numai pentru judecată, sau de iaste și volnic spre a lua și a da; și de va zice că iaste într-această chip, să i să ceară adeverință și pentru aceasta, și așa să se osîndească însuși el a plăti, sau de va izbîndi la judecată, să poată a lua”.*

² D. Țop, op. cit., p. 21.

³ Pravilniceasca condică, op. cit., p. 203. „*Iar cei ce vor muri fără de dîiată, de vor fi cu clironom sau fără clironom, numai decît să orînduiești prea sfinția ta un vechil despre partea mitropolii și dumnealor boerii nazîri un epitrop al cutii, dinpreună cu starostea za neguțători și cu doi trei din cupeși, ca să să facă catagrafie de toate lucrurile mortului, mișcătoare și nemișcătoare”.*

sunt cunoscuți de oameni cinstiți”¹ (art. 225) și care în instanță trebuie să prezinte adevărul din partea celui pe care îl reprezintă² și să vorbească „*totdeauna înaintea judecătoriei cu respectul ce i se cuvine*”. De altfel, anul 1831 este considerat momentul constituirii primului corp de avocați, „*orînduit la Divanurile din București*”.³ Până la apariția primei legi de organizare a profesiei de avocat, vechilii sau avocații erau aprobați (autorizați) de Logofeția Dreptății (echivalentul Ministrului Justiției), apărau persoane particulare, dar și obști (actualele unități administrativ-teritoriale), în baza unor procuri speciale scrise („*scrisoare de vechilac*”), fiind remunerați, cu excepția avocatului orînduit pentru legiuirea apărare a părții în cursul unei cercetări penale.⁴

Organizarea profesiei de avocat s-a realizat pentru prima dată prin Legea nr. 1709/1864 pentru corpul de Avocați.⁵ Legea prevedea înscrierea avocaților în tabloul avocaților județului, întocmit de consiliul de disciplină. În capitala fiecărui județ unde numărul avocaților înscriși în tablou era de cel puțin 10, se alegea câte un consiliu de disciplină condus de un decan. În județele în care numărul avocaților era mai mic, atribuțiile consiliului de disciplină erau îndeplinite de tribunal. Profesia de avocat cunoaște numai o organizare teritorială, corpurile de avocați cuprinzând toți avocații înscriși în tablou într-un județ, iar nu și o organizare națională. Prima lege de organizare a profesiei de avocat cuprindea inclusiv cerințele accesului în profesie: cetățenia română, vârsta de minimum 21 de ani, absolvirea unei facultăți de drept din România sau din străinătate, inexistența condițiilor de nedemnitățe și a infracțiunilor ce atrag nedemnitătea. Interesant este faptul că, încă de la prima reglementare a profesiei, legiuitorul a urmărit instituirea unor garanții care să prevină accesul în rândul acesteia al unor persoane care ar putea să o compromită.

¹ Regulamentele Organice ale Valahiei și Moldovei, vol. I, Întreprinderile Eminescu SA, București, 1944, p. 107, art. 225.

² Idem, p. 22.

³ Ș. Naubauer, op. cit., 2021, Cuvânt introductiv.

⁴ D. Țop, op. cit., p. 23-29.

⁵ M.Of. nr. 273 din 6 decembrie 1864.

Prin Legea nr. 12/1907 pentru organizarea corpului de avocați,¹ structurile teritoriale ale ordinului avocaților au dobândit personalitate juridică. Conform legii, exercitarea profesiei de avocat se făcea de persoane înscrise în tabloul avocaților din fiecare județ, fiind interzis oricărei persoane care nu avea calitatea de avocat să aibă un birou de avocatură. Legea a instituit pentru prima dată incompatibilitățile profesiei de avocat cu diferite alte profesii, cum ar fi cea de comerciant, funcționar public, militar, funcții ecleziastice sau administrative, profesor de școală primară, ceea ce reflectă interesul apărării prestigiului profesiei de avocat și prevenirii concurenței neloiale în exercitarea acesteia, precum și asigurării independenței avocaților de orice alte influențe sau presiuni. Printre obligațiile de natură deontologică este prevăzut secretul profesional, conceput ca o garanție a încrederii clientului în avocatul său. Totodată, legea a stabilit procedura judecării abaterilor disciplinare împotriva avocaților, precum și obligația organizării unui serviciu de asistență judiciară care să desemneze avocații ce vor acorda asistență gratuită persoanelor lipsite de mijloace materiale.

Ulterior, Legea nr. 610/1923 pentru organizarea și unificarea corpului de avocați,² modificată în 1925 a introdus termenul de „barou” ca sinonim al expresiei „corpul avocaților” (în sens restrâns, la nivel teritorial) pentru a desemna membrii avocați dintr-un anumit județ. *Corpul avocaților* sau *baroul* din fiecare district (noțiune privită în sens restrâns) era persoană juridică, nu și corpul avocaților în sens larg. Pentru prima dată, a fost înființată și o structură națională a ordinului avocaților, *Uniunea Avocaților din România*, ce grupa toate barourile din țară. Ca element progresiv pentru acele timpuri, prin această lege s-a permis femeilor avocat să-și păstreze capacitatea în exercitarea profesiei, fără a avea nevoie de autorizația soțului.

Conform Legii din 28 decembrie 1931 pentru organizarea corpului de avocați,³ terminologia utilizată era aceea de „corpul avocaților” sau „barou”, cu menținerea distincției între sensul larg și

¹ M.Of. nr. 277 din 12 martie 1907.

² M.Of. nr. 231 din 21 februarie 1923.

³ M.Of. nr. 301 din 28 decembrie 1931.

sensul restrâns al sintagmei „corpul avocaților”. Prin această lege s-a prevăzut pentru prima oară obligativitatea stagiului pentru intrarea în avocatură, iar creanța privind onorariul avocațial a fost considerată o creanță privilegiată, putând fi recuperată cu precădere, în considerarea importanței pe care legiuitorul vremii o acorda profesiei de avocat.

Prin Decretul-lege din 26 octombrie 1939 pentru numirea și funcționarea comisiunilor interimare la Uniunea avocaților și la Barourile avocaților din țară,¹ au fost dizolvate organele barourilor, fiind numite organe interimare de conducere de către Ministrul Justiției, iar Legea din 28 decembrie 1931 a fost abrogată. Măsura a avut un caracter politic, în vederea schimbării conducerilor alese ale profesiei de avocat cu oameni loiali regimului, nefiind afectată existența structurilor ordinului profesional al avocaților. Singura terminologie utilizată era aceea de „barou”, fără a se mai regăsi și cea de „corpul avocaților”. Prin această lege, barourile și Uniunea Avocaților din România devin, pentru prima dată, persoane juridice de drept public (art. 6).

Legea nr. 509/1940 pentru organizarea Corpului de avocați din România,² modificată în 1942, utilizează sintagma „corpul de avocați” numai în sensul larg, de totalitate a avocaților din România (adică ordinul profesional), care se organiza prin organe profesionale – *Uniunea Barourilor Avocaților din România*, alcătuită din toate barourile din țară. Barourile erau alcătuite din avocații din circumscriptiile județene și erau persoane juridice de drept public, iar organele de la conducerea acestora urmau să fie alese în interiorul profesiei. Legea cuprindea o serie de prevederi referitoare la stagiul și la examenul de liberă practică, după terminarea stagiului în scopul realizării unei pregătiri cât mai complete pentru exercitarea profesiei de avocat. Pentru prima oară a fost reglementat și conflictul de interese, sub forma interdicției de a acorda asistență juridică în aceeași cauză unor părți cu interese contrare sau de a furniza părții opuse sau unui terț acte care i-au fost încredințate de către client în îndeplinirea atribuțiilor sale profesionale, în lipsa încuviințării scrise

¹ M.Of. nr. 248 din 26 octombrie 1939.

² M.Of. nr. 205 din 5 septembrie 1940.

din partea clientului. O prevedere foarte evoluată, ce a reflectat intenția legiuitorului de a asigura o protecție multiplă avocatului, dar și clientului, a fost cea referitoare la abuzul de încredere profesional, reglementat ca infracțiune („*avocatul care primind daruri sau promisiuni de la partea adversă, direct sau indirect, vatămă prin fapte sau omisiuni cauza clientului său, săvârșind astfel delictul de abuz de încredere profesional prevăzut și pedepsit de Codul penal, va fi suspendată din exercițiul profesiei, iar în cazul în care împotriva acestuia se va pronunța o condamnare penală definitivă pentru această faptă, indiferent de natura sau cuantumul pedepsei aplicate, va fi sancționat și pe cale disciplinară cu excluderea definitivă din Corpul avocaților*”).

Prin Legea nr. 3/1948¹ pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România, barourile avocaților au fost desființate, iar în locul lor au fost înființate colegii de avocați pe județe, persoane juridice de drept public, *Uniunea Barourilor Avocaților din România* fiind înlocuită de *Uniunea Colegiilor de Avocați din România*. Patrimoniul fostelor barouri a trecut de plin drept, prin efectul legii, asupra Colegiilor de avocați înlocuitoare. Avocații membri ai fostelor barouri trebuiau să facă cerere de înscriere în noile colegii de avocați, care erau supuse aprobării organelor de conducere ale profesiei, numite de Ministrul Justiției. Justificarea acestor măsuri era exclusiv politică, de epurare a avocaturii și de înlocuire a conducătorilor. Ca expresie a voinței politice de subordonare a avocaturii față de factorul politic comunist, conform Decretului nr. 39/1950 privitor la profesiunea de avocat,² numai membrii colegiilor de avocați puteau exercita profesiunea de avocat. Colegiile de avocați, cu personalitate juridică, au rămas singura formă de structurare – la nivel teritorial – a ordinului avocaților, fiind puse sub îndrumarea și controlul Ministerului Justiției, deoarece structura centrală, *Uniunea Colegiilor de Avocați din România*, a fost desființată.

¹ M.Of. nr. 15 din 17 ianuarie 1948.

² B.Of. nr. 11 din 14 februarie 1950.

Decretul nr. 281/1954 pentru organizarea avocaturii în Republica Populară Română¹ prevedea existența colegiilor de avocați, ca organizații obștești, cu personalitate juridică. Toți avocații erau cuprinși în colegiul de avocați din respectiva circumscripție teritorială. Prin acest act normativ a fost reînființată structura centrală a ordinului avocaților din România, denumită *Colegiul Central al Colegiilor de Avocați din Republica Populară Română*. În raport cu concepția juridică din epocă, nu se mai făcea vorbire despre persoane juridice de drept public, ci despre organizații obștești, cu personalitate juridică, care aveau ca obiectiv „*apărarea interesului obștesc în scopul întăririi legalității socialiste*”, sintagme care mascau în acea perioadă limitarea drastică și efectivă a oricărei libertăți, inclusiv a libertății profesiei de avocat,² profesie care, de altfel era condusă de Ministerul Justiției.

Decretul-lege nr. 90/1990 privind unele măsuri pentru organizarea și exercitarea avocaturii în România³ prevedea că asistența juridică se exercita numai de avocați. În baza acestui act, avocatura era organizată și funcționa pe baza independenței și autonomiei profesiei, fiind suprimată dependența administrativă față de Ministerul Justiției, menționându-se că: „*în exercitarea profesiei sale, avocatul se va supune numai legii și conștiinței sale*” (art. 2). În fiecare județ și în municipiul București a fost constituit câte un barou, cu personalitate juridică, structura centrală fiind *Uniunea Avocaților din România*. Sintagma „*colegiu de avocați*” a fost înlocuită cu cea de „*barou*” și au fost abrogate orice alte dispoziții normative contrarii. Rațiunea acestui act normativ nu a fost aceea de a se suprima ordinul avocaților existent sau de a se crea unul nou, fără continuitate juridică, ci, dimpotrivă, voința legiuitorului a fost de a se reveni la denumiri tradiționale și la organe de conducere alese de membrii profesiei, suprimându-se dependența juridică față

¹ B.Of. nr. 34 din 21 iulie 1954.

² C.I. Stoica, J.H. Webster, *Avocatul român în sistemul de drept european*, Ed. All Educațional, București, 1997, p. 27.

³ M.Of. nr. 32 din 1 martie 1990.